

ANAITASUNA

282. zenb.

1974.eko irailaren 30ekoa

Pelota, 4 - 1.º - Bilbao-5
Tel. 23 74 49 - Apart. 495

Euskal Unibertsitate Etengabea

Donibane Lohitzuneko **Udako Euskal Unibertsitatea** bukatua da. Ez dakit oraindik, zer asmo eta zer erabaki hartu den aurrerantzerako, aurtengoaren kritika egin eta gero: ez nuen azken egunean han izaterik ukan. Baina, aurreko egunetan mamituz joan zirèn asmoak eta bideratuz joan zirèn erabakiak gogoan ditudala, neure zenbait gogeta* eta eritzi emango dut hemen. Bitartean Unibertsitatearen beraren ageri ofizialaren zain gelditzen gara, aurrerabidea nondik norakoa izanen duen jakiteko.

Euskal kulturazko saioek, betiko zoro taldetxoarenak direla eman* ohi dute batzuetan. Baina, aurtengo Unibertsitatea ikusi eta gero, besterik pentsatu dut. Jende ugari hartu du parte. Ehundik gora izan omen dira matrikulatuak. Eta matrikula gabeak beste hainbeste izan direla uste dut nik: egun batean edo bestean beren aldetik tartean ibili direnak, halegia.* Aurten jende berri asko bildu da. ANAITASUNAREN aurreko zenbakian emaniko argazkian dauden hamahiru-hamalauetarik hiru bakarrik direla uste dut, aurten ere parte hartu dutenak. Euskal kulturazko mundua sakontzen* ari den heinean,* hedatzen* ere ari da.

Hamar ziren, asmotan behinik behin, aurtengo Unibertsitatearen sailak. Horietarik bost izan dira taxuz eramanak; besteak ia ia asmo hutsetan gelditu dira. Unibertsitatea hasi aurretik, susmoa nuen, erakundea* makal* eta zalantzan zebilela. Eta hala gertatu da Donibaneko egunetan ere: antolamendua bera egunez egun moldatuz joan da. Hala ere, egitekoa poliki bete dela esango nuke. Baina Euskal Unibertsitateak, gorputz tinkoagoa eta eraketa zehatzagoa ukanen badu, idazkaritza osoagoa behar du noski: Euskal Unibertsitatearen antolatzea eta iraunerraztea ezin daiteke gizon baten bizkarrean utz.

Hizkuntz, ekonomi eta zientzi sailekoek poliki bete dute beren egitaraua.* Filosofi sailekoen gaia **Kultura euskal gizartean** izan da. Histori aldetik heldu* zaio bategi ere gai honi. Eta horra bildu dira antolatu gabeko sail guztietako ikasle gehienak (historiakoak, antropologia-soziologiakoak, pedagogikoak, etab.). Oso multzo nahasia gertatu da horregatik, eta ez da taldeko lan sakona egiterik izan. Taldeko lana izan da, ordea, beste sail berezituak* bidea.

Euskal Unibertsitate Etengabea

Honela, nire ustez, gerorako ere argituz eta nolabait eratur joan da, oraingoz behintzat, Udako Euskal Unibertsitatearen antolaketa. Argi dago, sail berezituaren azterkuntzak eta ikaskuntzak izan behar dutela egun horien ardatza; baina, horretaz gainera, oso egokiak izango dira, sail guztiei nolabaiteko batasuna emateko ere, ez iluntzeko solasaldi edo gai atsegingarriak bakarrik, eta bai historiari buruzko, oraingo euskal kulturazko giroari buruzko, eta beste horrelako gai nagusi, orokor eta jakingarriak, Unibertsitatean parte hartzen duten guztiei ematekoak eta guztien artean eztabaidatzekoak. Honelako hitzaldiek eta elkar hizketek gai zabalagoak erabiliko litzukete, beraz, eta ez espezialistentzakoak. Hutsune hau filosofiazko sailak bete du nolabait aurten; eta horretarako oso egokiak izan dira elkar hizketa batzuk ere: hala nola, aldizkariari buruz, gaurko euskal literaturari buruz inprobisatu direnak.

Aurtengo Unibertsitatea, eta sail berezituak batez ere, euskararen beraren mailan ibili dira kezkatuenik (hiztegi mailan, halebria), gaiaren beraren mailan baino areago.* Hiztegi teknikoak bilatzen eta finkatzen egin dute beren lanik handiena, zientzi sailekoek eta ekonomi sailekoek batez ere. Zientzia baten sortzea eta lantzea beti doa bere hiztegi teknikoaren sortzearekin eta lantzearekin batera: zientzia egitean, hizkuntza ere egiten da. Horregatik hizkuntzaren arazoa beti izango du Euskal Unibertsitateak. Baina, oraingoz, zientzia baino askotaz beherago dadukagu euskara teknikoak. Horra zergatik nekerik eta eginahalik handienak hiztegien inguruan egin diren. Hiztegi berezituaren premia ere nabarmen gelditu da, zientziek behar duten lexikoa, gaia bera aztertzean eta lantzean mamitzen delako, hain zuzen ere. Aurtengo Unibertsitatearen ondoren eta datorren urtekorako ere, hiztegien bidetik joango dela dirudi taldeen lanik nagusia.

Euskal irakasleak eta ikasleak beren lanbide berezituak abiatuz doaz, aurtengo Unibertsitateak erakutsi duenez. Oraindik euskal irakasle eta ikasle asko eta asko gelditu da Donibanera joan gabe; baina ba dirudi, horrelako elkarganatze bat gertatzean, taldeak eta berauen taldeko lana finkatuz eta sakonduz joango direla. Aurtengo Unibertsitatean goi mailako euskal kulturaren lantzeak bere abiadura pollita hartu duela uste dut: eta ez bakarrik lana bezala, taldekoa bezala baizik. Beharbada hauxe izan da, hain zuzen ere, aurtengo Unibertsitatearen ondoriorik bikainena,* ene ustez: horrelako taldeak sortzea eta finkatzea, halebria. Geroak erakutsiko du nolako fruitua dakarren taldeko lan honek, datorren urteko Unibertsitatearako eta euskal kulturaren bizitzarako eta hedakuntzarako.*

Baina oraindik kultur sail asko geratu da aurtengo Unibertsitateatik kanpora, programan ere ez zegoelako, edo eta talde bereziturik bildu ez delako. Joera eta helburu argi batzuk markatu ditu aurtengo Unibertsitateak; baina hurrengo urteetakoena izango da asmo eta bide

horik* bururatzea.* Bitartean, orain sortu diren lan taldeek eta datorren urtekoari begira ere sortuko diren berriek, beren egitarauak eta asmoak betetzen saiatu beharko dute, hurrengo urtekoa mamitsuagoa eta zehatzagoa gerta dadin, eta, bestalde, Euskal Unibertsitatea urtean egun batzuetakoa bakarrik izan ez dadin.

Euskal Herrian Unibertsitate guti dugu, eta bat ere ez Euskal Unibertsitate denik. Baina Donibanen erretzen eta hozitzen* ari dela dirudi. Urtean egun batzuetako antolaketan geldituko ote da Euskal Unibertsitate hori? Oraingoz ez dugu Euskal Unibertsitatearik jasotzerik, Unibertsitatearen egitura* ohi dugun bezala ulertzen badugu behintzat. Beharbada, egokia ere ez litzateke izango, Euskal Herriko beste Erdal Unibertsitateen parean, Euskal Unibertsitate bat sortzea, une honetan behintzat, erdarazkoek itota adukiko bailukete. Donibaneko Euskal Unibertsitateetik beste Unibertsitate mota berri bat sortzen ari dela iruditzen zait: Unibertsitate pertsonala eta iraunkorra, ez gela pila handi bati eta erakunde geldikor bati lotua. Dinamikoa izango da Euskal Unibertsitatea, Euskal Herri osoan zabaldua eta irakasle eta ikasle taldeek osatua. Honela bakarrik izango da Euskal Unibertsitatea euskal kulturaren legami,* Euskal Herriko Erdal Unibertsitate guztietan. Honela ere herritarragoa izango da Euskal Unibertsitatea, eta ez «campus» baten hesparruan* bizi diren jakitun edo «burutsu» batzuenak. **Etengabea** izan behar du Euskal Unibertsitateak, urte osokoa; baina, oraingoz behintzat, Unibertsitate pertsonala izango dela iruditzen zait, hau da, lanean ari diren ikasle eta irakasle taldeen elkarrekin bezala. Bide honetatik abiatu dela iruditzen zait aurtengo Donibaneko Euskal Unibertsitatea.

Honetarako ere, Euskal Unibertsitateak erakunde tintoagoa eta osotuagoa behar du. Urte osoko Euskal Unibertsitateak bere iturria eta sustraia* udako unibertsital batzarreetan izango du. Hortxe elkarretaratu, elkar eza-gutu eta elkarrekin egiteko lanak eta xedeak* antolatu eta bideratuko dituzte euskal unibertsitariak.

Bide honetatik antolatuko dira, euskal kultura Unibertsitatearen goi mailan lantzeko elkarte eta erakundeak, bai eta benetako Euskal Unibertsitatea ere, erakunde finkatu eta iraunkor bezala. Baina beste Unibertsitate zabal, herritar eta dinamiko horrek gero ere iraun beharko lukeela iruditzen zait.

Esperantza berriak sortu dizkit aurtengo Euskal Unibertsitateak, berorren ttipian eta makalean ere. Euskal Unibertsitate etengabea erretzen eta eratzen ari da

Paulo AGIRREBALTZATEGI

dizkit, deustaz
zaio, jako